

Co všechno tu řadí

Přání pevného zdraví v posledních týdnech používám dost často, do této doby se více než hodí. Řadí kolem nás vir, jehož dosah si neumíme představit. Stejně tak si nyní neumíme představit, jaký dopad bude mít nouzový stav, karanténa a vládní opatření na naši ekonomiku. Předpokládám, že řada zaměstnanců situaci nezvládne a bude hledat pomoc u mnou „oblíbených“ nebankovních společností, které začnou také řídit a mile rády komukoliv půjčí do pěti minut, aniž by řádně zkoumaly úvěruschopnost, kterou se budu zabývat v jiném článku. Že tím roztočí spirálu dluhů, moc dobře vědí – zvýšily množství své inzerce, dokonce inzerují i ve speciálním magazínu jednoho z nejprodávanějších deníků s názvem Finanční gramotnost, který vyšel poslední březnový den.

Další, z čeho mám obavu, je to, abychom v rámci hledání úspor nedopadli s odměnami jako advokáti po povodních, kteří již 10 let přispívají na následky povodní formou snížení svých odměn o 20%. Tato myšlenka tady může řídit, parlamentní volby se blíží. Děkuji všem správcům, kteří zaslali podklady pro analýzu činnosti insolvenčního správce, jsem zvědav, jak dopadnou výsledky analýzy při větším množství dat. Odhaduji, že poslední novely nám přinesly zvýšení počtu úkonů o nejméně 30%, naopak průměrná délka oddlužení a s tím související celková odměna v oddlužení se o 30% snížila a k dalšímu snížení dojde v souvislosti s implementací směrnice EU o podnikatelských oddluženích. To vše při nezměněné paušální odměně v oddlužení od roku 2008. O zvyšování všech nákladů na naši činnost a o rozšíření našich povinností snad ani nemusím psát.

Řádily i soudy, v pozitivním slova smyslu, když na situaci reagovaly plošným prodloužením lhůt k předložení zprávy o přezkumu, zprávy o oddlužení a soupisu majetkové podstaty. Na našich webových stránkách sledujte aktuální znění opatření soudů (odkaz najdete [ZDE](#)).

Návrh zákona tzv. Lex Covid-19 (odkaz najdete [ZDE](#)), který s vysokou pravděpodobností bude přijat v souvislosti s koronavirem, nám přinese další složitou a náročnou práci stran návrhů na přerušení oddlužení, zjišťování důvodů neplacení splátek, neplnění potřebné výše uspokojení nezajištěných věřitelů a podmínek pro zrušení oddlužení. A k tomu budeme kontrolovat, zda si dlužník hledá práci, nebo zda pracuje za obvyklou mzdu. Na straně dlužníků se zvýší nervozita a na nás se zvýší tlak i z jejich strany. Řádit budeme muset my, jak v závěru svého článku předpovídá Mgr. Krhut. A řídit, bohužel v negativním slova smyslu, budou i dlužníci - slova dlužníka uvedená dnes v rubrice „Ze spisu insolvenčního správce“ budou jen slabým odvarem.

Znám několik exekutorů, kteří jsou účastníky insolvenčního řízení v pozici dlužníka. Takže k pevnému zdraví dale přeji nám všem, aby se mezi dlužníky nezačali objevovat, díky snížení odměn, také insolvenční správci.

Mgr. Lukáš Stoček, předseda Unie spolků insolvenčních správců

Aktuální informace o opatření insolvenčních soudů a Ministerstva spravedlnosti ČR sledujte na stránkách www.uniespravcu.cz

Insolvenční zodpovědnost

Všichni vidíme, jak epidemie mění – a tušíme, jak změní – naše životy. Zamysleme se, co vše bude znamenat pro oblast úpadkového práva. Podle mne, strašně moc!!! Pevně doufám, že první fáze boje s epidemií, tj. její zdravotní zvládnutí v nějaké dohledné době vítězně skončí. Bojovníci této fáze budou moci postupně polevit, spočinout po vítězném boji a sklízet zaslouženou chválu.

V tu chvíli začne druhá fáze, fáze zvládnutí následků epidemie, fáze hospodářské rekonstrukce. A jedním z důležitých nástrojů této fáze bude též insolvenční, či asi terminologicky lépe obecněji úpadkové právo. Převezmeme štafetový kolík a bude na nás, abychom i my vyhráli naši fázi. Apeluji na nás všechny a vybízím k maximální zodpovědnosti, jde opravdu o hodně!

Co je naším úkolem? Právě teď, v rámci minimalizace následků epidemie, je násobně důležité využívat nástroje úpadkového práva (stávající i ty narychlo doplněné) k tomu, aby byly udrženy v chodu ty podniky v ekonomických obtížích, u nichž to dává ekonomický smysl. Celý systém úpadkového práva musí na jedné straně usilovat, či dokonce bojovat, o ekonomické přežití těchto podniků, samozřejmě při respektování práv věřitelů, na straně druhé nesmíme připustit zneužívání insolvenčních nástrojů nepoctivými dlužníky.

Základním nástrojem a jakousi první pomocí při ekonomických obtížích způsobených epidemií má být mimořádné moratorium obsažené v návrhu zákona označovaného jako Lex Covid. Nejprve si připomeňme, k čemu je dobré moratorium (podle insolvenčního zákona) obecně. Je to nástroj spíše defenzivní, který sám o sobě nic nevyřeší, ale poskytuje dlužníkovi předpoklady pro to, aby svou situaci řešil. Poskytuje dlužníkovi čas (max. 4 měsíce), ochranu před exekucemi i rozhodnutím o úpadku, možnost začít hradiť průběžně dodávky přednostně před staršími dluhy. Navrhované mimořádné moratorium tuto ochranu dočasně zesiluje. Může trvat až 6 měsíců, přičemž pro první 3 měsíce není třeba souhlasu většiny věřitelů! Tedy v podstatě každý podnikatel, počínaje největší akciovou společností a konče podnikající fyzickou osobou, může jen podáním návrhu k insolvenčnímu soudu obratem získat 3 měsíce času. Tuto dobu je však třeba dobře využít – k postupné úhradě všech dluhů, k zajištění financování, k dohodám s věřiteli o splátkových kalendářích apod.

Dá se čekat, že insolvenční správci budou v tomto procesu fungovat jako poradci dlužníků či věřitelů. Je pro ně velkou výzvou, aby svou fundovaností napomohli dobrému používání tohoto nástroje a splnili tak svůj úkol při záchraně ekonomiky.

Mgr. Rostislav Krhut, soudce a místopředseda Krajského soudu v Ostravě, dočasně přidělen k Nejvyššímu soudu

Doba koronavirová

Vážení kolegové,

původně jsem měla v plánu napsat článek poněkud odbornějšího ražení, ale myslím si, že v současné době nemá nikdo moc myšlení zrovna na nějaké zvyšování svých znalostí. Momentálně chceme všichni víceméně přežít (téměř doslova), zorientovat se v současné situaci a udělat si alespoň částečnou představu o tom, co nás čeká. O tom, co nám tu řadí, již psal ve svém úvodníku Lukáš Stoček. Já bych se ráda pokusila shrnout to, co má nám i ostatním účastníkům řízení k přežití současné situace napomoci.

Nejdříve bych velmi ráda poděkovala všem insolvenčním soudům, které na danou situaci poměrně rychle zareagovaly vydáním řady vhodných opatření – ať už ve snaze zabránit tomu, že se insolvenční správci pendlující křížem krážem po republice stanou mediálně nejslavnějšími roznašeči koronaviru, či se pokusily dát alespoň trochu řád a základní pokyny, jak se v dané situaci chovat. Přehled všech opatření pro úplnost najdete [zde](#). Stručně řečeno všechny Krajské soudy v ČR vydaly opatření, že i bez žádosti v konkrétních řízeních prodlužují všem lhůtu pro podání „balíčku“ zpráv po přezkumu o 3 měsíce (nenechte se prosím zmást opatřením KSBR, kde je uvedeno 6 měsíců, avšak počítáno od data rozhodnutí o úpadku). Krajský soud v Českých Budějovicích pak dále vydal opatření, jak by měli insolvenční správci postupovat v současné době i v rámci již běžících oddlužení. Věřím, že většina z Vás se bude těmito doporučeními řídit a budete se mnou souhlasit, že odpovídají i zdravému selskému rozumu.

Dále bych chtěla poděkovat i zástupcům Ministerstva spravedlnosti, kteří si uvědomili závažnost a rizika situace a projevíli ohledy i vůči nám správcům. Ministerstvo spravedlnosti vydalo informaci, že po dobu vládou vyhlášeného nouzového stavu není přestupkem, pokud správce nevykonává činnost v provozovně, ale kontakt s dlužníkem zajišťuje jiným dostupným způsobem. Obdobně není přestupkem, pokud se přezkum pohledávek a podání zpráv soudu v oddlužení nepodají soudu v zákonné lhůtě. Informace je platná po dobu nouzového stavu vyhlášeného vládou, tj. do 12.4.2020. Pokud nouzový stav prodlouží parlament, požádáme Ministerstvo o další informaci, kterou rovněž zveřejníme na stránkách Unie. Na druhou stranu důrazně upozorňujeme, že žádné opatření nezbavuje správce povinnosti vykonat přezkumné jednání a prohlídku obydlí dlužníka osobně. Ale pozor, správci se plnění jeho povinností pouze odsouvá, není jich však zbaven. To nebrání tomu, aby v odůvodněných případech v jednotlivých řízeních rozhodl soud o tom, že se prohlídka obydlí neprovede. Soud však není oprávněn rozhodnout, že správce nemusí přezkumné jednání provést s dlužníkem osobně.

Přestože jsem toho názoru, že současná právní úprava umožňuje nalézt řešení i pro většinu současných problémů, a to jak pro „stará“ oddlužení, tak pro oddlužení po novele 2019, hodnotím kladně i přístup vlády, která se rozhodla na současnou situaci reagovat formou návrhu zákona o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru SARS CoV-2 na osoby účastníky se soudního řízení, poškozené, oběti trestných činů a právnické osoby a o změně insolvenčního zákona a exekučního řádu (tzv. „Lex Covid-19“). Jde o legislativní opatření v oblasti justice, kde se stanoví specifické a časově omezené důsledky přijatých mimořádných opatření, nejedná se o novelu Insolvenčního zákona. Aktuální znění návrhu Lex Covid-19 naleznete [zde](#).

Návrh zákona upravuje speciální a mimořádná pravidla v oblasti insolvenčního řízení, jejichž cílem je zajistit, aby aktuální situace vyvolaná mimořádnými opatřeními neměla pro dlužníky v insolventci i případné budoucí dlužníky likvidační účinky. Návrh zákona zavádí např. nové zvláštní lhůty na ochranu dlužníků, např. lhůta 6 měsíců od ukončení nebo zrušení mimořádného opatření, po kterou nemá dlužník povinnost podat na sebe insolvenční návrh a ustanovení, dle kterého se nebude do 31. 8. 2020 přihlížet k insolvenčnímu návrhu podanému věřiteli po nabytí účinnosti „Lex Covid-19“...(celý text článku najdete [zde](#))

Mgr. Ing. Petra Hamplová, PhD., místopředsedkyně Spolku moravských insolvenčních správců

Ze spisu insolvenčního správce

Odvolání advokáta do usnesení o osvobození dlužníka od placení pohledávek:

„Dlužnice mne neuvedla v seznamu věřitelů s mou splatnou pohledávkou. Moje pohledávky vůči dlužnici nejsou dosud splatné, neboť dosud nevznikly.“

Přípis dlužníka:

Dokud nebudete posílat alimenty mé bývalé ženě hned potom, co vám přijde moje mzda v dostatečné výši na váš účet, budu vás považovat stále za natvrdlou a neschopnou služku nemorálního chladnokrevného rádoby advokáta.

Za příspěvky děkujeme kolegovi Mgr. Lukáši Stočkovi :)

ČTEME ZA VÁS

Tzv. lex covid justice přináší ochranu podnikatelů před insolventci, možnost prominutí zmeškání soudních lhůt nebo zastavení některých exekucí (celý text článku najdete [zde](#))

Vláda: Lidé v osobním bankrotu se dočkají úlev (celý text článku najdete [zde](#))

Finanční potíže podnikatelů? Ministerstvo pracuje na pravidlech preventivní restrukturalizace (celý text článku najdete [zde](#))

Exekuce přehledně: Jak se vymáhají dluhy v Evropě? (celý text článku najdete [zde](#))

Česká advokátní komora se vyjádřila k návrhu „Lex Covid-19“, obává se změn u exekucí (celý text článku najdete [zde](#))

Kvůli koronaviru hrozí výrazné prodloužení insolventci, projeví se nedostatečná elektronizace (celý text článku najdete [zde](#))

Úvěruschopnost – povinnost posuzovat Ex officio

Zákon č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru, přinesl novou povinnost poskytovateli úvěru, a to povinnost věřitele posoudit schopnost spotřebitele splácet spotřebitelský úvěr. Institut sleduje ochranu spotřebitele mimo jiné před neuváženým zadlužováním. Věřitel může poskytnout spotřebitelský úvěr jen tehdy, pokud je po posouzení úvěruschopnosti spotřebitele s odbornou péčí zřejmé, že spotřebitel bude schopen spotřebitelský úvěr splácet. Sankcí za porušení této povinnosti ze strany věřitele je neplatnost smlouvy o spotřebitelském úvěru, jde o neplatnost absolutní.

Nový zákon o spotřebitelském úvěru č. 257/2016 Sb., účinný od 1.12.2016, tuto povinnost upravuje v §86 a §87. Věřitel posoudí úvěruschopnost spotřebitele na základě nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených informací získaných od spotřebitele, a pokud je to nezbytné, z databáze umožňující posouzení úvěruschopnosti spotřebitele nebo i z jiných zdrojů. Věřitel při posouzení úvěruschopnosti spotřebitele posuzuje zejména schopnost spotřebitele splácet sjednané pravidelné splátky spotřebitelského úvěru, a to na základě porovnání příjmů a výdajů spotřebitele a způsobu plnění dosavadních dluhů. Oproti předchozí úpravě však sankcí za porušení povinnosti věřitele není neplatnost smlouvy absolutní, ale k neplatnosti se přihlíží jen na základě námitky spotřebitele, a navíc v tříleté promlčecí době, běžící ode dne uzavření smlouvy. Při neplatné smlouvě dlužník vrací jen jistinu, a to v době přiměřené jeho možnostem. Pro účely insolvenčního řízení dovozují, že správce uzná věřiteli jen skutečně poskytnutou jistinu poníženou o veškeré platby uhrazené dlužníkem.

Z poslední judikatury, zejména nálezu Ústavního soudu ČR sp.zn. III. ÚS 4129/18 a rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp.zn. 33 Cdo 2178/2018 lze shrnout zejména tyto závěry, ke kterým si dovoluji uvést praktické zkušenosti:

1. *Povinnost posouzení úvěruschopnosti spotřebitele chrání nejen spotřebitele samého před negativními důsledky neschopnosti úvěr splácet, ale zprostředkovaně také společnost jako celek, neboť předchází negativním sociálním důsledkům předlužení a insolvence v podobě pádu spotřebitele a osob na něm závislých do veřejné sociální sítě, narušení rodinných a sociálních vztahů atd. V neposlední řadě chrání i pozici věřitelů samých, neboť odborné posouzení úvěruschopnosti spotřebitele při žádosti o další úvěr snižuje riziko věřitelů, kteří témuž spotřebiteli poskytli úvěry či jiné služby již dříve.*

2. *Věřitel nedostojí povinnosti stanovené mu zákonem o spotřebitelském úvěru, tedy nepostupuje s odbornou péčí při posouzení schopnosti spotřebitele splácet spotřebitelský úvěr, vyjde-li z objektivně nedoloženého osobního prohlášení dlužníka o jeho osobních, výdělkových a majetkových poměrech. Na tom nic nemění, že dlužník není evidován v databázích dlužníků. Již gramatickým a logickým výkladem § 9 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru lze dovodit, že dostatečnými nejsou míněny informace získané toliko od spotřebitele. Odborná péče předpokládá údaje, které dlužník věřiteli uvedl, ověřit, resp. objektivně podložit minimálně potvrzením zaměstnavatele dlužníka.*

Mnoho věřitelů porušuje své povinnost tím, že nezkontrolují tvrzení dlužníka, mnohdy jde o tvrzení nedoložená...(celý text najdete [zde](#)).

Mgr. Lukáš Stoček, advokát a insolvenční správce

Z AKTUÁLNÍ JUDIKATURY**Soudní dvůr EU, č.j.C-679/18**

Neplatnosti úvěrové smlouvy z důvodu porušení povinnosti zkoumat úvěruschopnost dlužníka se musí zkoumat z úřední povinnosti (tzn. dlužník nemusí dávat námitku neplatnosti v 3 leté promlčecí době (celý text najdete [zde](#)).

Vrchní soud v Praze, 102 VSPH 835/2019

Námitka insolvenčního správce, že smlouva je neplatná z důvodu porušení povinnosti věřitele zkoumat úvěruschopnost dlužníka, je důvodná (celý text najdete [zde](#)).